

הנחיות להוראת המצגת "בין תורה לדרך ארץ"

קהל היעד: תלמידי כיתות ז'-ט', הלומדים על חג השבועות

משך הפעילות: 45 דקות

המלצה: לפני העבודה בכיתה עם המצגת מומלץ להקריין בכיתה את הסרטון הפותח על שבועות, ולאחר מכן לתת להם לעבוד באופן עצמאי בפעילות האינטראקטיבית "דברי תורה נמשלו למים".

הרעיון:

- חג השבועות הוא (בין היתר) חג מתן תורה. בפעילות האינטראקטיבית ערכו התלמידים היכרות מעמיקה עם טקסט העוסק בתורה ובמשמעות שלה בתרבות היהודית. במצגת זו יכירו התלמידים את המושג "דרך ארץ", שבמובנים רבים משלים את התורה, שכן לפי מסכת אבות אורח החיים הרצוי כולל שילוב של תורה עם דרך ארץ.
- המצגת לוקחת רעיון מעולם ההלכה היהודית – המלצות להתנהגות נכונה שאינן כתובות בחוק – ומנגישה אותו אל עולמם של התלמידים.
- באמצעות המצגת יקדישו התלמידים מחשבה לשאלה האם כדי לקיים חברה טובה צריך להיות רק אזרחים שומרי חוק, או שמא רצוי גם לעשות דברים לפני משורת הדין (לנהוג במידת החסד והרחמים).

מהלך הפעילות: הפעילות נפתחת ומסתיימת בתיאור מקרה מעולם בית הספר, כאשר בתחילת הפעילות ובסופה נדרשים התלמידים להביע את עמדתם בנוגע לדרך הפעולה הרצויה של אחד הצדדים בסיפור. בין שתי ההצבעות הללו, עוסקת המצגת בהיבטים שונים של הסוגיה – הן בחוק העכשווי והן בהלכה היהודית.

שקופית פתיחה

שקופית זו מציגה את נושא המצגת.

שקופית 2

אני צריך עזרה

בשקופית זו מוצג לפני התלמידים מקרה: גיא מבקש עזרה במתמטיקה מחברו לכיתה יותם, אך יותם מנסה להתחמק ממנו.

שקופית 3

איך הם מרגישים?

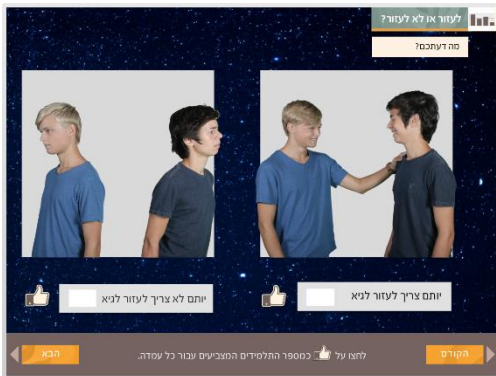
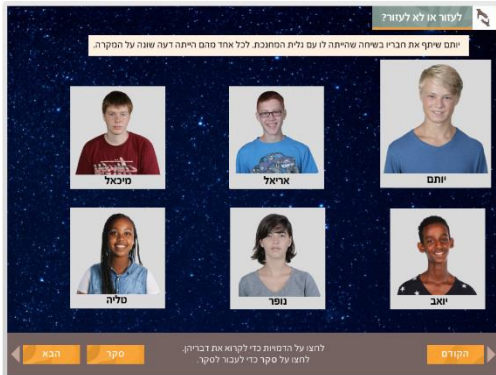
בשקופית זו תלמידי הכיתה מוזמנים להיכנס לנעליהם של גיא ויותם ולכתוב את מחשבותיהם והרגשתם בעקבות המקרה שהוצג בשקופית הקודמת.

שקופית 4

לעזור או לא לעזור?

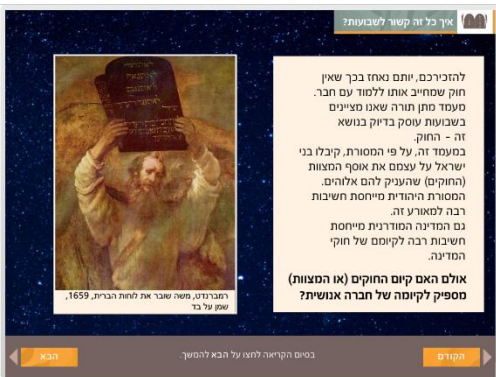
בשקופית זו ייחשפו תלמידי הכיתה לעמדות שונות ומנומקות שמציגים חבריו של יותם. לאחר ששמעו את מגוון הדעות, יכריעו התלמידים בסקר – האם יותם צריך או לא צריך לעזור לגיא?

שקופית 5

איך כל זה קשור לשבועות?

בשקופית זו יכירו התלמידים את המושגים "תורה" ו"דרך ארץ", ותוצג לפנייהם השאלה האם קיומם של חוקים (או מצוות) מספיק לקיומה של חברה אנושית.

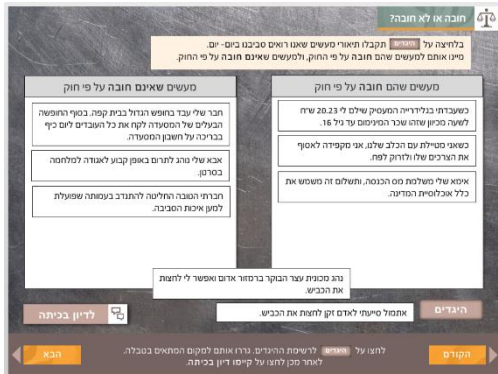
שקופית 6 חובה או לא חובה?

בשקופית זו יוצגו לתלמידים התנהגויות חיוביות שחלקן נחקקו כחוקים וחלקן אינן מחויבות בחוק. התלמידים יידרשו למיין את ההתנהגויות בטבלה – כך הם יתרגלו את ההבחנה בין תורה (או חוק) לדרך ארץ. לאחר מכן יקיימו התלמידים דיון בחשיבותם של מעשים חיוביים שלא נחקקו כחוקים.

שקופית 7

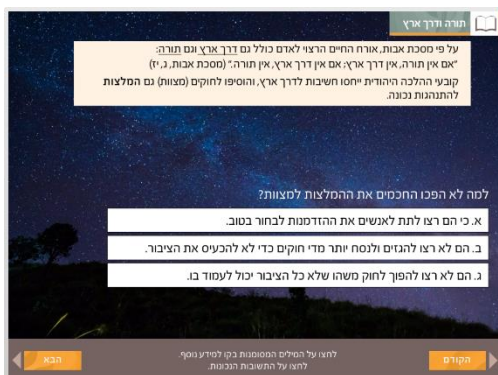
תורה ודרך ארץ

בשקופית זו ינסו התלמידים להבין מדוע התנהגויות מסוימות, על אף שהן רצויות, אינן נקבעות בחוק. התלמידים ישערו מדוע קובעי ההלכה היהודית הוסיפו לכתביהם המלצות, אך לא הפכו אותן למצוות מחייבות. כשהם יבחרו בהשערה נכונה הם יקבלו הרחבה אודותיה (שתיים מהאפשרויות בשקופית הן נכונות).

שקופית 8

מה בין חוק להמלצה?

שקופית זו מסבירה באמצעות דוגמה מה ההבדל בין חוק (מצווה) לבין המלצה בהלכה היהודית.

שקופית 9

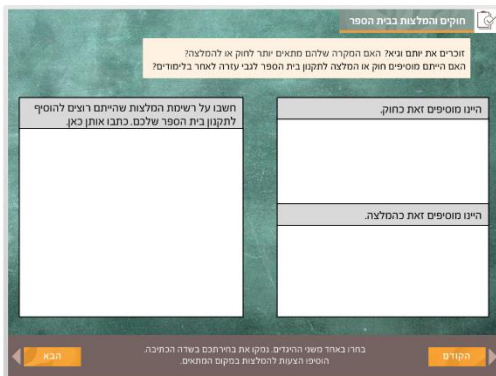
חוקים והמלצות בבית הספר

שקופית זו מחזירה אותנו לנקודת ההתחלה – אל סיפורם של גיא ויונתם. שקופית זו מזמינה את תלמידי הכיתה להסביר האם הם חושבים שעזרה לחבר בלימודים צריכה להופיע כחוק או כהמלצה בתקנון בית הספר, וכן להציע המלצות נוספות לתקנון.

שקופית 10

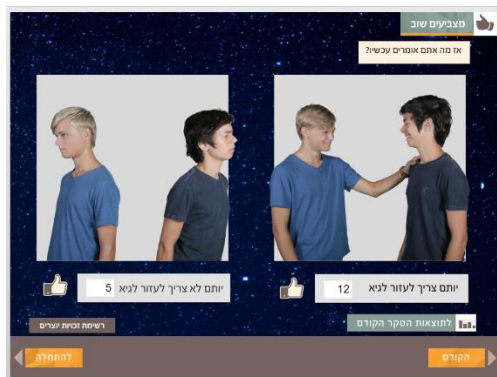
דרך ארץ – מה יוצא לי מזה?

בשקופית זו יציעו התלמידים תמריצים לקיום ההמלצות. בעוד עבירה על החוק גוררת עונש, קיומה של המלצה יכול לגרור תמריץ (התמריץ יכול להיות פנימי – ההרגשה הטובה של האדם העושה מעשה טוב, ויכול להיות גם חיצוני – הערכה של הסביבה שמתבטאת למשל בתעודת הערכה, בפרס ועוד).

שקופית 11

מצביעים שוב

בשקופית זו התלמידים יענו שוב על הסקר שהוצג להם בשקופית 3. לאחר ההצבעה הם יוכלו לצפות בתוצאות הסקר הקודם, ויראו האם חל שינוי בעמדתם בעקבות הפעילות.